

Gabra tal-ġurisprudenza

KONKLUŻJONIJIET TAL-AVUKAT ĠENERALI COLLINS

ippreżentati fit-28 ta' April 2022¹

Kawża C-129/21

Proximus NV
(Direttorju pubbliku elettroniku)
vs
Gegevensbeschermingsautoriteit

(talba għal deċiżjoni preliminari mressqa mill-Hof van beroep te Brussel (il-Qorti tal-Appell, Brussell, il-Belġju))

“Rinviju għal deċiżjoni preliminari – Proċessar ta' data personali u protezzjoni tal-privatezza fis-settur tal-komunikazzjonijiet elettronici – Direttiva 2002/58/KE – Artikolu 12 – Direttorji u servizzi ta' tagħrif minn direttorju – Kunsens tas-sugġett tad-data – Regolament (UE) 2016/679 – Definizzjoni ta' kunsens – Artikolu 17 – Dritt għal thassir ('dritt li wieħed jintesa') – Artikolu 5(2), Artikolu 17(2), Artikolu 19 u Artikolu 24 – Obbligi ta' informazzjoni u r-responsabbiltà tal-kontrollur”

I. Introduzzjoni

1. Din it-talba għal deċiżjoni preliminari mill-Hof van beroep te Brussel (il-Qorti tal-Appell, Brussell (il-Belġju)) oriġinat minn talba ta' persuna li hija abbonata għal servizz ta' telekomunikazzjonijiet li d-dettalji tagħha ma jibqgħux jidhru f'direttorji telefoniċi pubbliċi elettronici jew li jistgħu jinkisbu minn servizzi ta' tagħrif minn direttorju. It-talba tqajjem kwistjonijiet importanti dwar l-interpretazzjoni tar-Regolament (UE) 2016/679 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-27 ta' April 2016 dwar il-protezzjoni tal-persuni fiżiċi fir-rigward tal-ipproċessar ta' *data* personali u dwar il-moviment liberu ta' tali *data*, u li jhassar id-Direttiva 95/46/KE (Regolament Ġenerali dwar il-Protezzjoni tad-*Data*)², u tad-Direttiva 2002/58/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-12 ta' Lulju 2002 dwar l-ipproċessar tad-data personali u l-protezzjoni tal-privatezza fis-settur tal-komunikazzjoni elettronika (Direttiva dwar il-privatezza u l-komunikazzjoni elettronika)³ u dwar ir-rabta bejn dawn iż-żewġ atti.

¹ Lingwa oriġinali: l-Ingliż.

² ĠU 2016, L 119, p. 1, rettifika fil-ĠU 2018, L 127, p. 2, minn hawn 'il quddiem imsejjaħ “RGPD”. Ir-RGPD hassar u ssostitwixxa d-Direttiva 95/46/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-24 ta' Ottubru 1995 dwar il-protezzjoni ta' individwi fir-rigward ta' l-ipproċessar ta' data personali u dwar il-moviment liberu ta' dik id-data (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 13, Vol. 15 p. 55).

³ ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 13, Vol. 29, p. 514, kif l-iktar reċenti emendata bid-Direttiva 2009/136/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (ĠU 2009 L 337, p. 11).

2. Ir-RĠPD jimponi obbligu ġenerali li kull kontrollur jikseb il-kunsens tas-sugġett tad-data biex jipproċessa d-data tiegħu. Id-Direttiva 2002/58 timmodifika dak l-obbligu fir-rigward tal-ipproċessar ta' data minn fornituri ta' direttorji telefoniċi elettronici u ta' servizzi ta' tagħrif minn direttorju jiġifieri li kunsens uniku li abbonat jagħti għall-użu tad-data tiegħu huwa biżżejjed biex jippermetti l-ipproċessar għal dak l-istess għan. Għalhekk, abbonat jagħti kunsens uniku sabiex id-dettalji ta' kuntatt tiegħu jidhru f'direttorji, u b'hekk fornituri oħra ta' direttorji jkunu jistgħu jistrieħu fuq dak l-istess kunsens sabiex idaðhlu dawk id-dettalji ta' kuntatt fid-direttorji tagħhom. X'jiġri meta abbonat ikun jixtieq li d-dettalji ta' kuntatt tiegħu jitnehhew mit-tali direttorji kollha? Għall-inqas iqumu żewġ mistoqsijiet. L-ewwel, l-abbonat għandu jindirizza talba lill-operatur ta' telekomunikazzjonijiet li miegħu huwa jkollu kuntratt, jew lill-fornitur(i) ta' direttorji, jew lil kull wieħed minnhom? It-tieni, fornitur ta' direttorji huwa obligat jgħaddi talba biex jitnehhew dettalji ta' kuntatt lil terzi, bħal lill-operatur ta' telekomunikazzjonijiet tal-abbonat, lil fornitur(i) oħra ta' direttorji u lil fornituri ta' muturi ta' riċerka?

II. Il-kuntest fattwali

3. Proximus tipprovdi servizz ta' telekomunikazzjonijiet. Hija ddaħhal id-dettalji ta' kuntatt tal-abbonati tagħha stess, kif ukoll ta' dawk li jaslulha mingħand operaturi oħra ta' telekomunikazzjonijiet, f'zewġ direttorji elettronici Belġjani, www.1207.be u www.1307.be, u f'zewġ servizzi ta' tagħrif minn direttorju, 1207 u 1307, li hija wkoll tipprovdi. Hija tgħaddi dawk id-dettalji ta' kuntatt lil fornitur ieħor ta' direttorji.

4. Proximus tispjega li d-databases tagħha, u dawk ta' terzi, jiddistingwu bejn abbonati li d-dettalji ta' kuntatt tagħhom għandhom jiddaħhlu f'direttorji u dawk li ma għandhomx. Fejn għandhom jiddaħhlu dettalji ta' kuntatt, il-parametru rilevanti fir-reġistrazzjoni ta' abbonat ikun "NNNNN". Fejn ma għandhomx jiddaħhlu d-dettalji ta' kuntatt, il-parametru rilevanti jkun "XXXXX."

5. Il-lanjant huwa abbonat ta' servizz telefoniku pprovdut minn Telenet, operatriċi fis-suq tat-telekomunikazzjonijiet fil-Belġju. Telenet ma tipprovdi direttorji. Hija tagħti dettalji ta' kuntatt tal-abbonati tagħha, fost l-oħrajn, lil Proximus.

6. Fit-13 ta' Jannar 2019, il-lanjant, billi uża l-formula ta' kuntatt li tinsab fuq is-sit internet www.1207.be, indirizza t-talba li ġejja lil Proximus: "Jekk jogħġbok, iddaħhalx dan in-numru fil-"Witte Gids", fuq 12.07.be, [...]"

7. Abbazi ta' din it-talba, fit-28 ta' Jannar 2019 Proximus bidlet il-parametru rilevanti fir-reġistrazzjoni tal-lanjant minn "NNNNN" għal "XXXXX". F'dik l-istess data, impjegat ta' Proximus baġhat risposta lil-lanjant kif ġej: "In-numru [x] bħalissa ma huwiex inkluż fl-edizzjoni ta' "Gids". L-informazzjoni lanqas ma tista' tinkiseb mit-tagħrif minn direttorju (1207) u mis-sit internet (1207.be). Għandek, għandek issib l-aġġornament l-iktar reċenti dwar ir-reġistrazzjonijiet kollha ppubblikati fis-sit internet tagħna www.1207.be."

8. Fil-31 ta' Jannar 2019, Proximus waslilha mingħand Telenet aġġornament regolari ta' data tal-abbonati. Dan l-aġġornament kellu dettalji ta' kuntatti godda għal-lanjant. Kien jgħid ukoll li d-dettalji ta' kuntatt tal-lanjant kellhom jiddaħhlu fid-direttorji ("NNNNN"). Proximus awtomatikament ipproċessat dak l-aġġornament. B'riżultat ta' dan, id-dettalji ta' kuntatt tal-lanjant saru aċċessibbli mill-pubbliku.

9. Fl-14 ta' Awwissu 2019, billi rrealizza li numru tat-telefon tiegħu kien jidher fid-direttorji telefoniċi elettronici www.1207.be u www.1307.be u f'għadd ta' direttorji telefoniċi elettronici oħra, il-lanjant ikkuntattja lil Proximus, billi uża formula ta' kuntatt li tinsab fis-sit internet www.1207.be, fejn talab lil Proximus “ma turix” in-numru tat-telefon tiegħu “fis-sit internet (s) <http://www.1207.be> tiegħek”.

10. Fl-istess data, impjegat ta' Proximus wiegħeb li: “Skont it-talba tiegħek, hassarna r-registrazzjoni tiegħek biex id-dettalji tiegħek (numru tat-telefon, isem, indirizz) ma jibqgħux jintużaw iktar għal direttorji tat-telefon jew għal servizzi ta' tagħrif minn direttorju. Fi żmien ta' ftit jiem id-dettalji tiegħek mhux ser ikunu jistgħu jinkisbu minn fuq www.1207.be – www.1307.be u mis-servizzi ta' tagħrif (1207-1307). Ahna ser nikkuntattjaw ukoll lil Google biex tħassar il-links rilevanti lejn is-sit internet tagħna. B'konformità ma' dispożizzjonijiet legali, id-dettalji tiegħek intbagħtu wkoll lil direttorji oħra tat-telefon jew lil servizzi ta' tagħrif minn direttorju li talbu [lil Proximus] tagħtihom data ta' abbonati, jiġifieri www.wittegids.be, www.infobel.com, www.de1212.be u www.opendi.be. Permezz tal-aġġornamenti ta' kull xahar ser jiġu mgħarrfa bit-talba tiegħek biex id-dettalji tiegħek ma jibqgħux jintużaw.”

11. Fl-istess waqt il-lanjant baġhat ilment lill-Gegevensbeschermingsautoriteit (l-Awtorità għall-Protezzjoni tad-Data, il-Belġju, l-“APD”). Dan l-ilment kien jinkludi l-kliem li ġej: “minkejja t-talba bil-miktub u espliċita tiegħi [...] biex ma jiddaħħalx in-numru (gdid fjamant) tat-telefon tiegħi [...] u d-dettalji f'Witte Gids, fuq www.1207.be, [...], illum, wara sejha telefonika mingħand ditta li ma għandhiex in-numru tat-telefon tiegħi [innotajt li] in-numru tat-telefon tiegħi kien, madankollu fuq www.1207.be, www.1307.be, www.wittegids.be, www.infobel.be, www.de1212.be u wisq probabbli wkoll fis-servizzi ta' tagħrif minn direttorju rilevanti 1207, 1307 u fil-verżjonijiet stampati ta' Witte Gids(en) u ta' www.opendi.be.”

12. Fis-27 ta' Awwissu 2019, is-servizz ewlieni tal-APD iddikjara li l-ilment kien ammissibbli u baġhtu lill-Geschillenkamer van de Gegevensbeschermingsautoriteit (l-Awla ta' Ġurisdizzjoni Kontenzjuża tal-Awtorità għall-Protezzjoni tad-Data, il-Belġju, iktar 'il quddiem l-“Awla ta' Ġurisdizzjoni Kontenzjuża tal-APD”).

III. Dispożizzjonijiet legali rilevanti

A. *Id-dritt tal-Unjoni Ewropea*

1. *Il-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea*

13. Skont l-ewwel żewġ paragrafi tal-Artikolu 8 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea (iktar 'il quddiem il-“Karta”), bit-titolu “Il-protezzjoni tad-data personali”:

“1. Kull persuna għandha d-dritt għall-protezzjoni ta' data personali li tirrigwardaha.

2. Din id-data għandha tiġi trattata b'mod ġust għal finijiet determinati u abbażi tal-kunsens tal-persuna kkonċernata jew fuq bażi oħra legittima stabbilita mil-liġi. Kull persuna għandha d-dritt ta' aċċess għad-data miġbura li għandha x'taqsam magħha u d-dritt li tikseb ir-rettifika tagħha.”

2. Ir-Regolament Ġenerali dwar il-Protezzjoni tad-Data

14. Il-kunċett ta' kunsens huwa ċentrali sabiex jaħdem ir-RĠPD. Skont l-Artikolu 4(11) tiegħu, “kunsens” tfisser kwalunkwe indikazzjoni tax-xewqat tas-suġġett tad-data mogħtija b'mod liberu, speċifika, infurmata u mhux ambigwa li permezz tagħha s-suġġett tad-data, permezz ta' dikjarazzjoni jew permezz ta' azzjoni affermattiva ċara, juri li jaqbel mal-proċessar ta' data personali relatata miegħu.

15. L-ewwel paragrafu tal-Artikolu 5 tar-RĠPD, bit-titolu “Prinċipji relatati mal-proċessar ta' data personali” jgħid, fil-parti rilevanti:

“1. Id-*data* personali għandha:

(a) tkun ipproċessata legalment, ġustament u b'mod trasparenti fir-rigward tas-suġġett tad-*data* (“legalità, ġustizzja u trasparenza”).

16. It-tieni paragrafu tal-Artikolu 5 tar-RĠPD jipprovdi:

“2. Il-kontrollur għandu jkun responsabbli għall-konformità mal-paragrafu 1 u jkun kapaċi juriha ('responsabbiltà').”

17. L-Artikolu 6 tar-RĠPD, bit-titolu “Legalità tal-ipproċessar”, jipprovdi:

“1. L-ipproċessar għandu jkun legali biss jekk u safejn mill-inqas ikun japplika wiehed mill-punti li ġejjin:

(a) is-suġġett tad-*data* jkun ta l-kunsens għall-ipproċessar ta' *data* personali tiegħu għal fini speċifiku wiehed jew aktar.

[...]”

18. Fil-paragrafi rilevanti tiegħu l-Artikolu 7 tar-RĠPD, bit-titolu “Kondizzjonijiet għal kunsens”, jipprovdi:

“1. Fejn l-ipproċessar ikun ibbażat fuq il-kunsens, il-kontrollur għandu jkun jista' juri li s-suġġett tad-*data* ta kunsens għall-proċessar tad-*data* personali tiegħu.

[...]

3. Is-suġġett tad-*data* għandu d-dritt li jirtira l-kunsens tiegħu fi kwalunkwe hin. L-irtirar tal-kunsens ma għandux jaffettwa l-legalità tal-ipproċessar ibbażat fuq kunsens qabel ma dan jiġi rtirat. Qabel ma jagħti l-kunsens, is-suġġett tad-*data* għandu jiġi informat b'dan. Għandu jkun faċli li jiġi rtirat kunsens daqs kemm li dan jingħata.

[...]”

19. Sa fejn huwa rilevanti hawnhekk, l-Artikolu 17 tar-RĠPD, bit-titolu “Dritt għal tħassir (‘dritt li wiehed jintesa’), jipprovdi:

“1. Is-sugġett tad-*data* għandu d-dritt li jikseb mingħand il-kontrollur it-tħassir ta’ *data* personali dwaru mingħajr dewmien żejjed u l-kontrollur għandu l-obbligu li jħassar *data* personali mingħajr dewmien żejjed jekk tkun tapplika waħda minn dawn ir-raġunijiet li ġejjin:

[...]

(b) is-sugġett tad-*data* jirtira l-kunsens li fuqu huwa bbażat l-ipproċessar skont l-Artikolu 6(1)(a) jew l-Artikolu 9(2)(a) u fejn ma jkun hemm l-ebda raġuni legali għall-ipproċessar;

[...]

2. Fejn il-kontrollur ikun ippubblika d-*data* personali u jiġi obligat skont il-paragrafu 1 li jħassar id-*data* personali, il-kontrollur, b’kont meħud tat-teknoloġija disponibbli u l-ispiza tal-implimentazzjoni, għandu jieħu passi raġonevoli, inklużi miżuri tekniċi, biex jinforma lill-kontrolluri li jkunu qegħdin jipproċessaw id-*data* personali, li s-sugġett tad-*data* talabhom iħassru kwalunkwe konnessjoni għal dik id-*data* personali, jew koppja jew replika tagħha.

[...]”

20. L-Artikolu 19 tar-RĠPD, bit-titolu “Obbligu ta’ notifika rigward rettifika jew tħassir ta’ *data* personali jew restrizzjoni tal-ipproċessar’, jipprovdi:

“Il-kontrollur għandu jikkomunika kwalunkwe rettifika jew tħassir ta’ *data* personali jew restrizzjoni tal-proċessar imwettqa f’konformità mal-Artikolu 16, l-Artikolu 17(1) u l-Artikolu 18 lil kull riċevitur li lilu tkun giet żvelata d-*data* personali, għajr jekk dan jirriżulta impossibbli jew ikun jinvolvi sforz sproporzjonat. Il-kontrollur għandu jinforma lis-sugġett tad-*data* dwar dawk ir-riċevituri jekk is-sugġett tad-*data* jitlob dan.”

21. Permezz tal-Artikolu 24(1) tar-RĠPD, bit-titolu “Responsabbiltà tal-kontrollur”:

“Kont meħud tan-natura, l-ambitu, il-kuntest, u l-għanijiet tal-ipproċessar kif ukoll ir-riskji ta’ probabbiltà u gravità li jvarjaw għad-drittijiet u l-libertajiet tal-persuni fiżiċi, il-kontrollur għandu jimplementa miżuri tekniċi u organizzattivi adatti biex jiżgura u jkun jista’ juri li l-proċessar isir f’konformità ma’ dan ir-Regolament. Dawk il-miżuri għandhom jiġu rieżaminati u aġġornati fejn meħtieġ.”

22. L-Artikolu 95 tar-RĠPD, bit-titolu “Relazzjoni mad-Direttiva 2002/58/KE”, jipprovdi:

“Dan ir-Regolament m’għandux jimponi obbligi addizzjonali fuq persuni fiżiċi u ġuridiċi dwar l-ipproċessar b’rabta mal-provvediment ta’ servizzi ta’ komunikazzjoni elettronika disponibbli għall-pubbliku fin-netwerks pubbliċi ta’ komunikazzjoni fl-Unjoni b’rabta ma’ kwistjonijiet li għalihom ikunu soġġetti għal obbligi speċifiċi bl-istess objettiv stabbilit fid-[Direttiva 2002/58].”

3. *Id-Direttiva 2002/58*

23. Il-premessa 17 tad-Direttiva 2002/58 tgħid:

“Għall-iskopijiet ta’ din id-Direttiva, kunsens ta’ l-utent jew ta’ l-abbonat, irrispettivament minn jekk dan ta’ l-aħħar huwiex persuna naturali jew legali, għandu jkollu l-istess tifsira tal-kunsens tas-sugġett tad-data hekk kif definita u speċifikata aktar fid-[Direttiva 95/46]. Il-kunsens jista’ jnġhata b’kull mod xieraq li jippermetti indikazzjoni speċifika u informata mogħtija b’mod liberu tax-xewqat ta’ l-utent, li tinkludi l-ittikkjar ta’ kaxxa meta żżur l-Internet website ta’ l-Intenet.”

24. Sakemm ma jingħadx mod ieħor, id-Direttiva 2002/58 tapplika d-definizzjonijiet tad-Direttiva 95/46⁴ u tad-Direttiva 2002/21/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-7 ta Marzu 2002 dwar kwadru regolatorju komuni għan-networks ta’ komunikazzjonijiet u servizzi elettronici (Direttiva Kwadru)⁵. L-Artikolu 2(f) tad-Direttiva 2002/58 jiddefinixxi “kunsens” minn utent jew abbonat b’riferiment għall-kunsens tas-sugġett tad-data fid-Direttiva 95/46/KE. Dan ifisser li, għall-finijiet tad-Direttiva 2002/58, id-definizzjoni ta’ kunsens hija l-istess bħal dik tal-Artikolu 4(11) tar-RĠPD, li l-kriterju tagħha huwa stabbilit fil-punt 14 ta’ dawn il-konklużjonijiet.

25. L-Artikolu 12(2) u (3) tad-Direttiva 2002/58 jipprovdi:

“2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-abbonati jingħataw l-opportunità li jiddeterminaw jekk id-data personali tagħhom inkluzi f’direttorju pubbliku, u jekk iva, sa fejn tali data huma rilevanti għall-iskopijiet tad-direttorju kif determinat mill-provditur tad-direttorju, u li jivverifikaw, jikkoreġu jew jirtiraw din id-data. Għandu jkun mingħajr hlas li wieħed ma jkunx inkluz f’direttorju ta’ l-abbonati, kif ukoll, li tkun ivverifikata, ikkoreġuta jew irtirata d-data personali minnu.

3. L-Istati Membri jistgħu jeħtieġu li għal kull skop ta’ direttorju pubbliku minbarra t-tfittxija ta’ dettalji tal-kuntatt ta’ persuni fuq il-bażi ta’ isimhom u, fejn meħtieġ, minimu ta’ identifikaturi oħrajn, jista’ jintalab kunsens ulterjuri ta’ l-abbonati.”

B. *Id-dritt Belġjan*

26. Id-Wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie (il-Liġi tat-13 ta’ Ġunju 2005 dwar komunikazzjoni elettronika) tittrasponi, fost l-oħrajn, id-Direttiva 2002/58 fid-dritt Belġjan⁶. L-Artikolu 133(1) tagħha jimplementa l-Artikolu 12(2) tad-Direttiva 2002/58. Dispożizzjonijiet oħra bħal din tal-WEC, kif huma rilevanti għar-risposti proposti għad-domandi magħmula mill-qorti tar-rinviju, isir riferiment għalihom iktar ’il quddiem.

⁴ Artikolu 94 RĠPD hassar u ssostitwixxa d-Direttiva 95/46/KE. L-Artikolu 94(2) RĠPD jipprovdi li referenzi għad-Direttiva 95/46/KE għandhom jinftiehemu bħala referenzi għall-RĠPD.

⁵ ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti. Kapitolu 13, Vol. 29. p. 349. Ara l-Artikolu 2 tad-Direttiva 2002/58.

⁶ Belgisch Staatsblad, 20 ta’ Ġunju 2005, p. 28070, iktar ’il quddiem il-“WEC”.

IV. Il-proċeduri ġuridiċi nazzjonali u l-proċedura quddiem il-Qorti tal-Ġustizzja

27. Minn dak li jidher li huwa rilevanti għar-rinviju għall-Qorti tal-Ġustizzja, fit-30 ta' Lulju 2020 l-Awla ta' Ġurisdizzjoni Kontenzjuża tal-APD ordnat lil Proximus (i) tiegħu miżuri minnufih u xierqa li jirriflettu l-irtirar tal-kunsens tal-lanjant u, għalhekk, tikkonforma ruħha mar-rekwiżiti relatati mal-ipproċessar ta' data personali imposti mir-RĠPD; (ii) tikkonforma ruħha mat-talba tal-lanjant li jeżerċita "id-dritt tiegħu li wiehed jintesa"; u (iii) twaqqaf l-ipproċessar illegali ta' data li kien jikkonsisti f'dettalji personali mgħoddija lil fornituri terzi ta' direttorji. Hija ċanfret ukoll lil Proximus minħabba li din kienet naqset milli tikkonforma ruħha mal-Artikolu 24 tar-RĠPD. L-Awla ta' Ġurisdizzjoni Kontenzjuża tal-APD immultat lil Proximus EUR 20 000 għal ksur tal-Artikoli 6, 7 u 12 tar-RĠPD ("id-deċiżjoni kkontestata").

28. Proximus appellat mid-deċiżjoni kontestata quddiem il-Hof van beroep te Brussel (il-Qorti tal-Appell, Brussell), li għamlet id-domandi li gejjin lill-Qorti tal-Ġustizzja:

- “(1) L-Artikolu 12(2) tad-[Direttiva 2002/58] moqri flimkien mal-Artikolu 2(f) ta' din id-direttiva u mal-Artikolu 95 tar-[RĠPD] għandu jiġi interpretat fis-sens li jippermetti lil Awtorità superviżorja nazzjonali teżiġi l-“kunsens” ta' abbonat, fis-sens tar-[RĠPD], għall-pubblikazzjoni tad-data personali tiegħu fid-direttorji u f'servizzi ta' tagħrif telefoniku aċċessibbli mill-pubbliku, kemm mill-operatur innifsu kif ukoll mill-fornituri terzi, fl-assenza ta' leġislazzjoni nazzjonali li tgħid bil-kontra?
- (2) Id-dritt għal tħassir previst fl-Artikolu 17 tar-[RĠPD] għandu jiġi interpretat fis-sens li jipprekludi li t-talba għall-irtirar mid-direttorji u mis-servizzi ta' tagħrif telefoniku aċċessibbli mill-pubbliku magħmula minn abbonat tiġi kklassifikata minn Awtorità superviżorja nazzjonali bħala talba għal tħassir fis-sens tal-Artikolu 17 tar-[RĠPD]?
- (3) L-Artikolu 24 u l-Artikolu 5(2) tar-[RĠPD] għandhom jiġu interpretati fis-sens li jipprekludu li Awtorità superviżorja nazzjonali tiddeđu mill-obbligu ta' responsabbiltà li huwa stabbilit fiha li l-kontrollur għandu jieħu l-miżuri tekniċi u ta' organizzazzjoni xierqa sabiex jinforma lill-kontrolluri terzi – jiġifieri, il-fornitur ta' servizzi telefoniċi u l-fornituri l-oħra ta' direttorji u ta' servizzi ta' tagħrif telefoniku li jkunu rċewew id-data minn dan l-ewwel kontrollur – bl-irtirar tal-kunsens tal-persuna kkonċernata, skont l-Artikolu 6, moqri flimkien mal-Artikolu 7 tar-[RĠPD]?
- (4) L-Artikolu 17(2) tar-[RĠPD] għandu jiġi interpretat fis-sens li jipprekludi li Awtorità superviżorja nazzjonali tordna lil fornitur ta' direttorji u ta' servizzi ta' tagħrif telefoniku aċċessibbli mill-pubbliku li jkun intalab ma jibqax jippubblika d-data ta' persuna, jieħu miżuri raġonevoli sabiex jinforma l-muturi ta' riċerka b'din it-talba għal tħassir tad-data?”

29. Proximus, l-APD, il-Gvernijiet tal-Italja, tal-Latvja, tal-Portugall u tar-Rumanija u l-Kummissjoni Ewropea ssottomettew osservazzjonijiet bil-miktub.

30. Fis-seduta tad-9 ta' Frar 2022, Proximus, l-APD u l-Kummissjoni pprezentaw argument orali u wiegħbu għall-mistoqsijiet li għamlitilhom il-Qorti tal-Ġustizzja.

V. Analizi

A. *L-ammissibilità tad-domandi magħmula*

31. Bħala kwistjoni preliminari Proximus tissottometti li l-parti tal-ewwel domanda marbuta mal-obbligi ta' operaturi ta' telekomunikazzjonijiet, bħala distinti minn dawk imposti fuq fornituri ta' direttorji, kif ukoll it-tieni u raba' domanda, huma ipotetiċi u/jew ta' ebda rilevanza għall-kwistjonijiet li għandhom jiġu ddeterminati mill-qorti tar-rinviju u huma, għalhekk inammissibbli.

32. Il-Qorti tal-Ġustizzja ddecidiet b'mod konsistenti li, fi proceduri skont l-Artikolu 267 TFUE, hija biss il-qorti nazzjonali adita bit-tilwima, u li għandha tiegħu r-responsabbiltà għad-deċiżjoni gudiżzarja sussegwenti, li tiddetermina, meqjusa ċ-ċirkustanzi partikolari tal-każ, kemm il-ħtieġa għal deċiżjoni preliminari biex hija tkun tista' tagħti sentenza, kif ukoll ir-rilevanza tad-domandi li hija tagħmel lill-Qorti tal-Ġustizzja. Għaldaqstant, meta d-domandi magħmula jkunu dwar l-interpretazzjoni tad-dritt tal-Unjoni, il-Qorti tal-Ġustizzja hija, bħala prinċipju, marbuta li tagħti deċiżjoni⁷.

33. Madankollu, il-Qorti tal-Ġustizzja tista' tirrifjuta li tiddeciedi dwar domanda magħmula minn qorti nazzjonali f'talba għal deċiżjoni preliminari jekk ikun ovvju li d-dritt tal-Unjoni li tkun qiegħda tintalab l-interpretazzjoni tiegħu ma jkollu x'jaqsam xejn mal-fatti attwali tal-kawża prinċipali jew mal-għan tagħha, meta l-problema tkun ipotetika, jew meta l-Qorti tal-Ġustizzja ma jkollhiex quddiemha d-dokumentazzjoni dwar fatt u dritt meħtieġa biex hija tagħti risposta utli għad-domandi magħmula lilha⁸.

34. Biex inwieġeb għas-sottomissjonijiet ta' Proximus dwar l-inammissibilità, nipproponi li nesponi l-argumenti prinċipali tal-partijiet quddiem il-Qorti tal-Ġustizzja biex neżamina jekk l-erba' domandi magħmula humiex tant 'il bogħod mis-sugġett tat-tilwima quddiem il-qorti tar-rinviju li ma għandhom ebda rabta mal-fatti tal-kawża prinċipali jew mal-għan tagħha, hekk li huma kollha jew parti minnhom inammissibbli.

35. Proximus tqis li ma hijiex obligata tikseb il-kunsens tal-lanjant biex tinkludi d-dettalji ta' kuntatt tiegħu fid-direttorji tagħha jew li tagħtih opportunità jiddetermina jekk id-data personali tiegħu għandhiex tiddaħhal hemm. Skont Proximus, dawn huma affarijiet li għalihom huwa responsabbli l-operatur ta' telekomunikazzjonijiet (hawnhekk Telenet). Dan ifisser li l-lanjant missu bagħat it-talba tiegħu lil Telenet biex id-dettalji ta' kuntatt tiegħu jitneħhew mid-direttorji ta' Proximus. Alternattivament, Proximus tqis li d-dispożizzjonijiet tar-RĠPD relatati mad-“dritt li wieħed jintesa” huma irrilevanti minhabba li t-tneħhija ta' dettalji ta' kuntatt tikkonsisti fil-bidla tal-parametru “NNNNN” fir-reġistrazzjoni rilevanti għal “XXXXX”. Din hija rettifika, mhux tħassir, ta' data. Huwa wkoll irragonevoli li Proximus tintalab tgharraf lil fornituri ta' muturi ta' ricerka dwar it-talba tal-lanjant, minhabba li ma hijiex haġa ċerta jekk dan tal-aħħar kienx kiseb id-dettalji ta' kuntatt tiegħu mingħand Proximus jew mingħand fornitur ieħor ta' direttorji.

⁷ Sentenzi tal-1 ta' April 2008, Gouvernement de la Communauté française u Gouvernement wallon (C-212/06, EU:C:2008:178, punt 28); tat-22 ta' Ottubru 2009, Zurita García u Choque Cabrera (C-261/08 u C-348/08, EU:C:2009:648, punt 34) u tad-19 ta' Novembru 2009, Filipiak (C-314/08, EU:C:2009:719, punt 40).

⁸ Sentenza tat-22 ta' Ottubru 2009, Zurita García u Choque Cabrera (C-261/08 u C-348/08, EU:C:2009:648, punt 35).

36. L-APD hija tal-fehma li biex id-dettalji ta' kuntatt tal-lanjant jiddaħhlu f'direttorji huwa meħtieġ il-kunsens tiegħu minn qabel. Malli huwa għarraf lil Proximus li huwa ma kienx għadu jrid li d-dettalji tiegħu jibqgħu mdaħħla hekk, il-fatt li tali dettalji baqgħu hekk imdaħħla f'direttorji oħrajn kollha simili kien illegali. It-talba tal-lanjant kienet li huwa jirtira l-kunsens tiegħu u li jeżercita "id-dritt li wiehed jintesa" skont it-tifsira tal-Artikolu 17 tar-RĠPD. L-Artikolu 17(2) tar-RĠPD jobbliga lil Proximus tgharraf lil fornituri ta' muturi ta' riċerka dwar dik it-talba. L-Artikolu 5(2) tar-RĠPD u l-Artikolu 24 tar-RĠPD ukoll jippermetti lill-APD titlob lil Proximus tgharraf dwar dik it-talba lill-operatur ta' telekomunikazzjonijiet u lil fornituri oħra ta' direttorji.

37. L-osservazzjonijiet tal-Gvern Taljan u tal-Kummissjoni b'mod ġenerali jsegwu l-istess linji bħal dawk magħmula mill-APD. Filwaqt li l-osservazzjonijiet tal-Gvern Latvjan, Portugiż u dak Rumen jieħdu pożizzjoni simili, huma jinkludu wkoll it-twissijiet li ġejjin. Il-Gvern Latvjan jinnotta li ma hemmx bażi legali li fuqha kull fornitur ta' direttorji jista' jintalab jikseb kunsensi separati: fornituri differenti, li jużaw data għall-istess għan, għandhom ikunu jistgħu jistrieħu fuq l-istess kunsens uniku mogħti mis-sugġett tad-data. Il-Gvern Rumen iqis li wiehed ma jistax jistrieħ fuq l-Artikoli 5(2) u 24 tar-RĠPD kif l-APD issostni, minhabba li dawk id-dispożizzjonijiet ma jimponux obbligi fuq kontrolluri biex jidhlu fi djalogu ma' kontrolluri oħra. Il-Gvern Portugiż iqis li l-obbligu tal-kontrolluri li jgħarrfu lil terzi, inklużi fornituri ta' muturi ta' riċerka, dwar talbiet għal tħassir ta' data jirriżulta mill-Artikolu 19 tar-RĠPD, u mhux mill-Artikolu 17(2) tiegħu.

38. Minn din il-ħarsa ġenerali qasira fuq l-argumenti ewlenin tal-partijiet quddiem il-Qorti tal-Ġustizzja, jiena sodisfatt li l-erba' domandi preliminari kollha magħmula mill-qorti tar-rinviju huma rilevanti għas-sugġett tat-tilwima quddiemha u huma tant relatati mill-qrib li ebda waħda minnhom ma jista' jingħad li hija inammissibbli. Għaldaqstant nipproponi li l-Qorti tal-Ġustizzja tiċhad l-eċċezzjonijiet ta' Proximus dwar l-ammissibbiltà tad-domandi magħmula.

B. Eżami fil-mertu

1. Fuq l-ewwel domanda

39. Permezz tal-ewwel domanda tagħha l-qorti tar-rinviju tistaqsi essenzjalment jekk, skont l-Artikolu 12(2) tad-Direttiva 2002/58, moqri flimkien mal-Artikolu 2(f) tagħha u mal-Artikolu 95 tar-RĠPD, huwiex meħtieġ il-kunsens ta' abbonat, kif iddefinit mir-RĠPD, biex jiddaħhlu d-dettalji ta' kuntatt tiegħu f'direttorji ppubblikati minn operatur ta' telekomunikazzjonijiet u/jew minn fornituri ta' direttorji oħra.

40. L-Artikolu 12(2) tad-Direttiva 2002/58 jeħtieġ li abbonati jingħataw l-opportunità jiddeċiedu jekk id-data personali tagħhom għandhiex tiddaħħal f'direttorju pubbliku. Impliċitament f'dak ir-rekwizit hemm obbligu reċiproku li abbonati jingħataw opportunità jagħmlu għażla esplicita dwar jekk jixtix li d-data tagħhom tiddaħħal f'tali direttorji. Barra minn dan, l-Artikolu 12(3) tad-Direttiva 2002/58 jirreferi għall-fatt li jista' jintalab mingħand abbonati "kunsens ulterjuri" għal kwalunkwe skop ta' direttorju pubbliku minbarra t-tfittxija għal dettalji ta' kuntatt ta' persuni skont isimhom⁹. Ir-riferiment għal "kunsens ulterjuri" tal-Artikolu 12(3) jimplika wkoll li l-Artikolu 12(2) jitlob li l-kunsens għal tali pubblikazzjoni jinkiseb mill-ewwel.

⁹ Ara, f'dan l-istess kuntest, il-premessa 39 tad-Direttiva 2002/58, li tispjega r-rekwizit ta' "kunsens imġedded" jekk tkun ser tintuza data għal "skopijiet oħrajn minbarra dawk li għalihom ġiet miġbura".

41. Kif kien osservat fil-punti 23 u 24 ta' dawn il-konklużjonijiet, għall-finijiet tal-Artikolu 2(f) tad-Direttiva 2002/58 "kunsens" tfisser kwalunkwe indikazzjoni mogħtija b'mod liberu, speċifika, informata u mhux ambigwa tax-xewqat tas-sugġett tad-data li biha huwa, permezz ta' dikjarazzjoni jew b'azzjoni ċara u affermattiva, juri li jkun jaqbel għall-ipproċessar ta' data personali relatata miegħu.

42. Ir-riferiment għal "azzjoni affermattiva" fid-definizzjoni ta' kunsens għall-finijiet tad-Direttiva 2002/58 hija indikazzjoni ulterjuri li abbonati għandhom jingħataw l-opportunità li jagħzlu li d-data personali tagħhom tiddaħhal f'direttorju pubbliku. Kuntrarjament għall-argument ta' Proximus, fornituri ta' direttorji ma jistgħux jassumu li, jekk ma jingħad xejn, abbonat ikun qiegħed jagħti l-kunsens tiegħu biex id-dettalji ta' kuntatt tiegħu jiddaħhlu f'direttorju pubbliku, jew dik li tista' tissejjaħ pożizzjoni li ma jiddaħhlux.

43. Barra minn dan, il-Qorti tal-Ġustizzja ddecidiet li minn interpretazzjoni kontestwali u sistematika tal-Artikolu 12 tad-Direttiva 2002/58 isegwi li l-kunsens skont l-Artikolu 12(2) tiegħu huwa relatat mal-għan tal-pubblikazzjoni ta' data personali f'direttorju pubbliku u mhux mal-identità ta' kwalunkwe fornitur partikolari. Il-kunsens mogħti skont l-Artikolu 12(2) tad-Direttiva 2002/58, għalhekk, japplika għal kwalunkwe proċessar ta' data li jsir wara minn impriżi terzi attivi fis-suq għal servizzi ta' tagħrif minn direttorju u direttorji li jkunu jistgħu jinkisbu pubblikament, sakemm tali proċessar ikun għall-istess għan¹⁰.

44. Dan ifisser li l-kunsens tal-abbonat, kif iddefinit fl-Artikolu 4(11) tar-RĠPD, huwa meħtieġ biex tiddaħhal id-data personali tiegħu f'direttorji ppubblikati minn operatur ta' telekomunikazzjonijiet u/jew minn fornituri ta' direttorji terzi. Meta tali publikazzjoni tkun taqdi l-istess għan, l-operatur ta' telekomunikazzjonijiet u/jew fornitur terz jistgħu jistrieħu fuq dak l-istess kunsens.

45. Irrid inżid ngħid li, skont l-Artikolu 7(1) tar-RĠPD, fejn l-ipproċessar huwa bbażat fuq il-kunsens, il-kontrollur għandu jkun jista' juri li s-sugġett tad-data jkun ta l-kunsens tiegħu għall-proċessar tad-data personali tiegħu. Fornitur ta' direttorji bħal Proximus ma jistax jassumi li abbonat ikun ta l-kunsens tiegħu, ukoll jekk ikun jista' jistrieħ fuq il-kunsens li l-abbonat ikun ta lil kontrollur ieħor.

46. Proximus tistrieħ fuq il-premessi 38 u 39 tad-Direttiva 2002/58 biex issostni l-propożizzjonijiet li kwalunkwe obbligu li: (i) abbonati jingħataw tagħrif dwar l-għan ta' direttorji li fihom għandha tiddaħhal id-data personali tagħhom; u li (ii) abbonati jingħataw l-opportunità jiddeciedu jekk id-data personali tagħhom tiddaħhalx f'direttorju, huwa unikament tal-operatur ta' telekomunikazzjonijiet li miegħu l-abbonat għandu kuntratt. It-test tal-imsemmija premissi ma jsostnix dik l-asserzjoni. Il-premessa 38 tirreferi għall-obbligu ta' "providituri ta' direttorji pubbliċi" li "jinfirmaw lill-abbonati li ser jiġu inklużi f'tali direttorji dwar l-iskop tad-direttorju [...]". Il-premessa 39 tgħid li "l-obbligu li abbonat jiġi infurmat dwar l-iskop(ijiet) ta' direttorji pubbliċi li fihom għandhom jiġu inklużi d-data personali tagħhom għandu jiġi impost fuq il-persuna li qed tiġbor id-data għal din l-inklużjoni".

47. Peress li Telenet ma tippubblikax direttorji l-ebda waħda minn dawn iż-żewġ premissi ma tapplika għaliha. Filwaqt li operatur ta' telekomunikazzjonijiet jista' jikseb il-kunsens ta' abbonati bil-ħsieb li jdaħhal id-data tagħhom f'direttorji mogħtija minn terzi, u dawk it-terzi jkunu jistgħu sussegwentement jistrieħu fuqha, u jkunu jistgħu juru, li tali kunsens kien ingħata lill-operatur ta'

¹⁰ Sentenza tal-5 ta' Mejju 2011, Deutsche Telekom (C-543/09, EU:C:2011:279, punti 61 sa 67).

telekomunikazzjonijiet, il-premessi 38 u 39 tad-Direttiva 2002/58 ma jimplikawx li huma biss operaturi ta' telekomunikazzjonijiet li għandhom l-obbligu jiksbu dak il-kunsens, biex b'hekk jeħilsu lil fornituri ta' direttorji terzi, mir-responsabbiltà tagħhom f'dak ir-rigward.

48. Fl-aħħar nett, peress li d-Direttiva 2002/58 tadotta espressament id-definizzjoni ta' kunsens tar-RĠPD, id-diskussjoni li Proximus qanqlet dwar l-interpretazzjoni tal-Artikolu 95 tar-RĠPD u dwar ir-relazzjoni bejn l-RĠPD u d-Direttiva 2002/58, li hija kkaratterizzata b'hala waħda ta' "*lex generalis/lex specialis*", hija irrilevanti.

49. Jiena, għalhekk, nipproponi li l-Qorti tal-Ġustizzja tagħti risposta għall-ewwel domanda billi tiddikjara li, skont l-Artikolu 12(2) tad-Direttiva 2002/58, moqri flimkien mal-Artikolu 2(f) tagħha u mal-Artikolu 95 tar-RĠPD, huwa meħtieġ "il-kunsens" ta' abbonat, skont id-definizzjoni tal-Artikolu 4(11) tar-RĠPD, biex id-dettalji ta' kuntatt tiegħu jiddaħhlu f'direttorji ppubblikati minn operatur ta' telekomunikazzjonijiet u/jew minn fornituri ta' direttorji oħra.

2. Fuq it-tieni domanda

50. Permezz tat-tieni domanda l-qorti tar-rinviju trid tkun taf jekk talba minn abbonat biex titneħħa d-data tiegħu minn direttorji tikkostitwixxix eżerċizzju tad-"dritt għal thassir" stabbilit fl-Artikolu 17 tar-RĠPD.

51. Proximus tissottometti li fornitur ta' direttorji terz ma huwiex obligat jimplementa talba ta' abbonat biex ineħħi data minn direttorji minhabba li l-Artikolu 17 tar-RĠPD ma japplikax għal dak it-terz. L-abbonat missu indirizza t-talba tiegħu lill-operatur ta' telekomunikazzjonijiet li miegħu għandu kuntratt. Proximus terġa' tissottometti li r-relazzjoni bejn ir-RĠPD u d-Direttiva 2002/58 hija waħda ta' *lex generalis/lex specialis*.

52. Sussidjarjament, Proximus tissottometti li t-talba tal-lanjant "biex ma jiddaħhalx in-numru tat-telefon [...] f'1207.be" hija talba għal rettifika skont it-tifsira tal-Artikolu 16 tar-RĠPD, mhux talba għal thassir skont l-Artikolu 17 tar-RĠPD minhabba li l-parametru rilevanti fir-registrazzjoni ta' abbonat sempliċiment tinbidel minn "NNNNN" għal "XXXXX".

53. L-Artikolu 12(2) tad-Direttiva 2002/58 jgħid li abbonati għandhom jingħataw l-opportunità "jikkoreġu jew jirtiraw" data personali li huma jkunu taw il-kunsens tagħhom biex tiddaħhal f'direttorji. Id-Direttiva 2002/58 ma tiddefinixxix il-frazi "jikkoreġu jew jirtiraw". Jixraq, għalhekk, li titqies it-tifsira ordinarja ta' dan il-kliem fil-kuntest li fih jidher, jiġifieri d-dettalji ta' kuntatt ta' abbonati mdaħhla f'direttorji. Il-kelma "jikkoreġu" b'mod ċar tapplika għal sitwazzjonijiet fejn abbonati jkunu jixtiequ jibdlu l-mod li bih id-dettalji ta' kuntatt tagħhom ikunu jidhru f'direttorju, pereżempju, jikkoreġu l-ortografija ta' isem jew ineżattezza f'indirizz. Dik is-sitwazzjoni hija differenti minn dik li tqum hawnhekk, fejn il-lanjant irid li d-dettalji ta' kuntatt tiegħu ma jibqgħux jidhru f'direttorji pubbliċi. Fost it-tifsiriet tal-kelma "jirtiraw" hemm "ineħħu", "jirritrattaw" jew "iregġgħu lura". Billi ma jkunx iktar irid jagħti l-kunsens biex id-data tiegħu tibqa' tiġi pprocessata billi tibqa' mdaħhla f'direttorji, jista' jingħad li l-lanjant ikun talab li d-data personali tiegħu tiġi irtirata skont it-tifsira tal-Artikolu 12(2) tad-Direttiva 2002/58.

54. Kif il-Gvern Latvjan jinnota, id-Direttiva 2002/58 ma għandha ebda indikazzjoni oħra kwalunkwe dwar kif għandhom jiġu fformulati talbiet ta' "rtirar" ta' data personali, kif jitwettqu u l-konsegwenzi tagħhom. Id-dispożizzjonijiet tar-RĠPD, għalhekk, japplikaw direttament, li b'rizultat tagħhom, l-argument ta' Proximus, ibbażat fuq ir-relazzjoni *lex generalis/lex specialis*

bejn iż-żewġ atti jaqa'. Skont l-Artikolu 7(3) tar-RĠPD abbonat għandu d-dritt jirtira l-kunsens tiegħu fi kwalunkwe moment. Hekk kif dak il-kunsens jiġi rtirat, l-Artikolu 6(1)(a) tar-RĠPD jipprovdi li l-proċessar tad-data tal-abbonat, bl-iskop speċifiku li din tiddaħħal f'direttorji, ma jkunx iktar legali. B'hekk, mbagħad, jibda jseħh l-Artikolu 17 tar-RĠPD.

55. Proximus tissottometti li din l-interpretazzjoni ma tistax tkun tajba minhabba li tkun tfinser li kemm hija kif ukoll Telenet ikunu obbligati jhassru r-registrazzjoni tal-lanjant mid-databases kollha tagħhom. L-APD u partijiet oħra li ssottomettew osservazzjonijiet lill-Qorti tal-Ġustizzja jaħsbu li t-talba tal-lanjant hija limitata għall-irtirar tad-data tiegħu mid-direttorji, mhux li tithassar mid-database tal-abbonati ta' Telenet.

56. Il-lanjant qiegħed ifittex li ma jhallix id-data tiegħu tiġi pproċessata għal għanijiet marbuta ma' direttorji. L-Artikolu 17(1)(b) tar-RĠPD, li jippermetti l-irtirar ta' kunsens li fuqu jkun ibbażat l-ipproċessar, jiffaċilita x-xewqa tal-abbonat. Il-kunsens li għandu jinkiseb mingħand l-abbonat skont l-Artikolu 12(2) tad-Direttiva 2002/58 huwa relatat mal-ipproċessar ta' data b'mod speċifiku, jiġifieri għall-finijiet ta' pubblikazzjoni f'direttorji. Meta l-kunsens ikun ġie rtirat, dak il-mod partikolari ta' pproċessar tad-data tal-abbonat isir illegali. Kieku kien mod ieħor, abbonat ma kienx ikun jista' jirtira l-kunsens għall-finijiet ta' pubblikazzjoni f'direttorji mingħajr ma fl-istess waqt itemm il-kuntratt tiegħu għall-provvista ta' servizz ta' telekomunikazzjonijiet.

57. Għalhekk nipproponi li l-Qorti tal-Ġustizzja tagħti risposta għat-tieni domanda fis-sens li talba ta' abbonat biex id-data tiegħu titneħħa minn direttorji tikkostitwixxi eżerċizzju tad-“dritt għal tħassir” stabbilit bl-Artikolu 17 tar-RĠPD.

3. Fuq it-tielet domanda

58. Permezz tat-tielet domanda tagħha l-qorti tar-rinviju essenzjalment tixtieq tkun taf jekk, skont l-Artikolu 5(2) tar-RĠPD u l-Artikolu 24 tar-RĠPD, awtorità superviżorja nazzjonali tistax tikkonkludi li l-kontrollur għandu jiehu miżuri tekniċi u organizzattivi xierqa biex jgħarraf lil kontrolluri terzi, jiġifieri, lill-operatur ta' telekomunikazzjonijiet u lil fornituri oħra ta' direttorji li tkun waslilhom data mingħand dak l-ewwel kontrollur, dwar l-irtirar tal-kunsens tas-suġġett tad-data skont l-Artikolu 6 tar-RĠPD, moqri flimkien mal-Artikolu 7 tar-RĠPD.

59. F'din id-domanda “il-kontrollur” huwa Proximus, u “kontrolluri terzi” huma: (i) l-operatur ta' telekomunikazzjonijiet, Telenet, li miegħu l-lanjant għandu abbonament telefoniku u; (ii) fornitur(i) ta' direttorji li lilu/lilhom Proximus tipprovdi dettalji ta' abbonati, inklużi dawk li jkunu waslulha mingħand Telenet.

60. Minhabba li l-operatur ta' telekomunikazzjonijiet ma jipprovdi direttorji u għandu jinkiseb kunsens biex dettalji ta' kuntatt ta' abbonati jiddaħħlu f'direttorji, tqum id-domanda dwar għaliex ikun rilevanti li wiehed jgħarraf lill-operatur ta' telekomunikazzjonijiet li l-abbonat ikun irtira l-kunsens tiegħu biex id-data tiegħu tintuża għal dak l-għan.

61. Il-WEC titlob li operaturi ta' telekomunikazzjonijiet jgħaddu dettalji ta' kuntatt ta' abbonati lil fornituri ta' direttorji¹¹. Madankollu, huma għandhom “izommu separati” id-dettalji ta' kuntatt ta' abbonati li jkunu indikaw li ma jridux li jiddaħħlu f'direttorju biex huma jithallew taslilhom kopja ta' dak id-direttorju¹². Kif intqal fil-punt 4 ta' dawn il-konkluzjonijiet, l-irtirar ta' kunsens iseħh

¹¹ Artikolu 45(2) u Artikolu 46(2) tal-WEC.

¹² Artikolu 45(3) tal-WEC.

billi jiġu aġġustati l-parametri f'registrazzjoni ta' abbonat. Proximus taġġorna d-database tagħha mal-wasla tal-irtirar ta' kunsens. Madankollu, dak l-aġġornament jithassar meta Proximus jaslilha sett ieħor ta' data ta' abbonati mingħand l-operatur ta' telekomunikazzjonijiet biex dik id-data tiddaħhal f'direttorji u l-operatur ta' telekomunikazzjonijiet ma jkunx sar jaf bit-talba tal-abbonat li d-data tiegħu ma tidhirx f'direttorju pubbliku. Proximus għandha, għalhekk, mhux biss taġġorna d-database tagħha stess biex tkun tirrifletti l-irtirar tal-kunsens tal-abbonat, iżda għandha wkoll tgħarraf lill-operatur ta' telekomunikazzjonijiet b'dan l-irtirar.

62. Proximus, għalhekk, tissottometti li hija biss "riċevitur li [lilha tkun żvelata d-data]" skont it-tifsira tal-Artikolu 19 tar-RĠPD. Għalhekk, l-obbligu tal-kontrolluri li jieħdu miżuri raġonevoli biex jikkomunikaw talbiet għal tħassir lil kontrolluri oħra, skont l-Artikolu 17(2) tar-RĠPD, ma japplikax għaliha. Isegwi, skont Proximus, li ma huwiex korrett li l-Artikoli 5(2) tar-RĠPD u l-Artikolu 24 tar-RĠPD jiġu interpretati bħala li jimponu obbligu fuqha li hija tgħarraf lill-operatur ta' telekomunikazzjonijiet u lil fornituri oħra ta' direttorji b'talbiet għal tħassir li jaslulha.

63. Insibha bi tqila naċċetta li Proximus hija biss riċevitriċi ta' data personali. Filwaqt li hija setgħet irċeviet mingħand Telenet id-dettalji ta' kuntatt tal-lanjant, il-pubblikazzjoni ta' dik id-data fid-direttorji tagħha tikkostitwixxi l-ipproċessar ta' data skont it-tifsira tal-Artikolu 4(2) tar-RĠPD. F'dan il-kuntest Proximus taġixxi bħala kontrollur skont it-tifsira tal-Artikolu 4(7) tar-RĠPD¹³. Skont l-Artikolu 5(2) tar-RĠPD u l-Artikolu 24 tar-RĠPD, kontrolluri huma suġġetti għal obbligi relatati ma' responsabbiltà u li jieħdu miżuri xierqa biex jiżguraw li proċessar ta' data jitwettaq skont ir-RĠPD.

64. L-Artikolu 5(1)(a) tar-RĠPD jipprovdi li data personali għandha tkun ipproċessata legalment. Skont l-Artikolu 6(1)(a) tiegħu, l-ipproċessar ikun skont il-liġi biss jekk u sakemm is-suġġett tad-data jkun ta l-kunsens tiegħu biex id-data tiegħu tiġi pproċessata għal għan speċifiku wieħed jew iktar. Mid-digriet tar-rinviju jidher li l-lanjant kien irtira l-kunsens tiegħu, skont it-tifsira tal-Artikolu 7 tar-RĠPD, li d-data personali tiegħu tkun ipproċessata għall-finijiet ta' publikazzjoni f'direttorji. Tali pproċessar, inkluż dak minn fornituri oħra ta' direttorji għall-istess fini, ma huwiex konformi mar-RĠPD. Huwa, għalhekk, illegali.

65. Huwa inkonsistenti ma' dik il-konstatazzjoni, flimkien mar-reqwiziti ta' informazzjoni skont l-Artikolu 17(2) tar-RĠPD u l-Artikolu 19 tar-RĠPD, li awtorità superviżorja nazzjonali tista' tikkonkludi, mill-obbligu ta' responsabbiltà stabbilit fl-Artikolu 5(2) tar-RĠPD u mill-obbligu tal-Artikolu 24 tar-RĠPD li jiġi żgurat, u li jkun jista' jintwera, li l-ipproċessar jitwettaq skont dak ir-regolament, li kontrollur għandu, permezz ta' miżuri tekniċi u organizzattivi xierqa, jgħarraf lil kontrolluri oħra, jiġifieri lill-fornitur ta' servizz ta' telekomunikazzjonijiet u lil fornituri oħra ta' direttorji li tkun waslitilhom data mingħand l-ewwel kontrollur, bl-irtirar tal-kunsens tas-suġġett tad-data skont l-Artikolu 6 tar-RĠPD, moqri mal-Artikolu 7 tar-RĠPD.

66. Il-Gvern Rumun jinnota li l-Artikolu 17(2) tar-RĠPD għandu r-reqwiziti ta' informazzjoni mitluba minn fornituri ta' muturi ta' riċerka meta jsiru talbiet għal tħassir. Ma jkunx xieraq, għalhekk, għal awtorità superviżorja nazzjonali li tistrieħ fuq l-Artikolu 5(2) tar-RĠPD u l-Artikolu 24 tar-RĠPD, b'mod partikolari peress li dawn id-dispożizzjonijiet ma jinkludux obbligi speċifiċi li jirregolaw kif informazzjoni tgħaddi lil terzi.

¹³ Skont l-Artikolu 4(7) tar-RĠPD, "kontrollur" huwa l-persuna fizika jew ġuridika li tiddetermina l-għanijiet u l-mezzi tal-ipproċessar ta' data personali. L-Artikolu 4(2) tar-RĠPD jipprovdi li "ipproċessar" jinkludi "l-iżvelar bi trażmissjoni, it-tixrid jew it-tqeghid għad-dispożizzjoni b'xi mezz ieħor" ta' data personali.

67. Fil-fehma tiegħi, l-Artikolu 5(2) tar-RĠPD u l-Artikolu 24 tar-RĠPD jimponu rekwiżiti generali ta' responsabbiltà u ta' konformità fuq il-kontrolluri. Il-formulazzjoni u l-kamp ta' applikazzjoni wiesgħa tagħhom jagħmluha faċli għal awtorità superviżorja nazzjonali li tipprova timponi rekwiżiti ta' informazzjoni fuq kontrolluri fir-rigward ta' terzi. Huwa minnu li l-Artikolu 17(2) tar-RĠPD u l-Artikolu 19 tar-RĠPD jistabbilixxu obbligi speċifiċi ta' informazzjoni b'rabta ma' "kontrolluri" (dwar data li tkun saret pubblika u li tkun intalbet tithassar) u ma' "riċevituri", rispettivament. Dawn id-dispożizzjonijiet, madankollu, ma jkoprox il-kuntest fattwali li qiegħed jitqies meta tinqala' l-htieġa, minhabba l-mod kif id-databases tad-diversi partijiet involuti joperaw bejniethom, li operatur ta' telekomunikazzjonijiet isir jaf bl-irtirar ta' kunsens, li mingħajru Proximus, u fornituri li jużaw data ta' abbonati li tkun waslitilhom mingħand Proximus, jispiċċaw jipproċessaw data illegalment.

68. Din l-interpretazzjoni tar-RĠPD twassal għal sitwazzjoni fejn abbonat ikun jista' jikkomunika li jkun irtira l-kunsens tiegħu (hawnhekk talba biex dettalji ta' kuntatt ma jiddaħħlux f'direttorji) lil kwalunkwe entità li ddaħħal dawk id-dettalji f'direttorji jew lil kwalunkwe entità (inkluż l-operatur ta' telekomunikazzjonijiet) li tikkomunika tali dettalji ta' kuntatt lil oħrajn għal dak l-istess għan. L-entità li l-abbonat jagħżel li jagħmel kuntatt magħha ssir responsabbli biex tgħaddi t-talba tiegħu għal thassir lil kontrolluri oħra sakemm ikun meħtieġ biex jiġi żgurat li d-data ma tiġix ipproċessata illegalment. Tali interpretazzjoni taqbel mal-obbligu li jimponi l-Artikolu 12(2) tar-RĠPD fuq kontrolluri biex jithaffef l-eżerċizzju mis-sugġetti tad-data tad-drittijiet tagħhom skont l-Artikoli 15 sa 22 tar-RĠPD. Hija tirrifletti wkoll ir-rekwiżit fl-aħħar sentenza tal-Artikolu 7(3) tar-RĠPD li tkun haġa hafifa tirtira, daqs kemm tagħti, il-kunsens għall-ipproċessar ta' data personali. Peress li fornitur ta' direttorji jista' jistrieħ fuq kunsens mogħti minn abbonat biex jipproċessa data għal dak l-għan lil fornitur ieħor, isegwi li, biex jiġi rtirat kunsens, abbonat għandu jkun jista' jagħmel kuntatt ma' kwalunkwe wieħed mill-fornituri ta' direttorji jew mal-operatur ta' telekomunikazzjonijiet biex id-dettalji ta' kuntatt tiegħu jitneħhew minn direttorji ppubblikati minn dawk kollha li jistrieħu fuq l-unika darba li huwa jkun ta l-kunsens tiegħu.

69. Għalhekk nipproponi li r-risposta għat-tielet domanda tkun li, skont l-Artikolu 5(2) tar-RĠPD u l-Artikolu 24 tar-RĠPD, awtorità superviżorja nazzjonali tista' tikkonkludi li l-kontrollur għandu jiehu miżuri tekniċi u organizzattivi xierqa biex jgħarraf lil kontrolluri terzi, jiġifieri, lill-operatur ta' telekomunikazzjonijiet u lil fornituri oħra ta' direttorji li tkun waslitilhom data mingħand dak l-ewwel kontrollur, bl-irtirar tal-kunsens tas-sugġett tad-data skont l-Artikolu 6 tar-RĠPD, moqri flimkien mal-Artikolu 7 tar-RĠPD.

4. *Fuq ir-raba' domanda*

70. Permezz tar-raba' domanda, il-qorti tar-rinviju tistaqsi essenzjalment jekk l-Artikolu 17(2) tar-RĠPD jipprekludix lil awtorità superviżorja nazzjonali milli tordna fornitur ta' direttorji jgħarraf lil fornituri ta' muturi ta' riċerka b'talbiet għal thassir li jkunu waslulha.

71. Impliċita f'din id-domanda hemm il-fehma tal-qorti tar-rinviju li il-lanjant ma kienx għadu jixtieq li d-dettalji ta' kuntatt tiegħu jkunu aċċessibbli għall-pubbliku fuq l-internet permezz ta' muturi ta' riċerka.

72. Kif osservajt fil-punt 62 ta' dawn il-konkluzjonijiet, Proximus hija tal-fehma li l-Artikolu 17(2) tar-RĠPD ma japplikax għaliha minhabba li hija biss riċevitriċi ta' data personali. Alternattivament, Proximus issostni li, skont l-Artikolu 17(2) tar-RĠPD, hija għandha tieħu miżuri raġonevoli biss biex tgħarraf lil kontrolluri li s-sugġett tad-data jkun talab li tithassar

id-data tiegħu¹⁴. Jekk Proximus ma tibqax tgħaddi direttament data lil fornituri ta' muturi ta' riċerka, ma "jkunx 100% ċert" li dawk il-fornituri jkunu kisbu mingħand Proximus id-dettalji ta' kuntatt tal-lanjant, u huma jkun setgħu kisbuhom mingħand fornitur ieħor ta' direttorji. F'dawk iċ-ċirkustanzi ma jkunx raġonevoli li Proximus tintalab, malli taslilha t-talba tal-lanjant, li tagħmel kuntatt dirett ma' fornituri ta' muturi ta' riċerka.

73. Mir-risposta li pproponejt għat-tieni domanda jsegwi li talba ta' abbonat biex id-data tiegħu titneħħa minn direttorji tagħti lok minnufih għall-applikazzjoni tal-obbligu li l-Artikolu 17(2) tar-RĠPD jimponi fuq il-kontrollur li dan jieħu miżuri raġonevoli biss biex jgħarraf kontrolluri li jipproċessaw data personali li s-sugġett tad-data jkun talab it-thassir ta' kwalunkwe ħoloq lejn, ikkopjar jew replikar ta' dik id-data personali.

74. Tqum mbaġħad id-domanda dwar jekk fornituri ta' muturi ta' riċerka humiex kontrolluri. L-indiċjar u t-tqegħid għad-dispożizzjoni ta' data personali lil utenti tal-internet f'lista ta' riżultati ta' tfittxija jikkostitwixxu l-ipproċessar ta' data personali skont it-tifsira tal-Artikolu 4(2) tar-RĠPD. Minhabba li fornituri ta' muturi ta' riċerka jiddeciedu huma kif jaġġmlu indiċi ta' dik id-data u huma responsabbli biex jiżviluppaw l-algoritmu li jiffissa l-ordni li fih jidhru riżultati tar-riċerka, huma jiddeterminaw l-għanijiet u l-mezzi tal-ipproċessar ta' data personali, biex b'hekk jaġixxu bħala kontrolluri għall-finijiet tal-Artikolu 4(7) tar-RĠPD¹⁵.

75. Jibqa' l-obbligu li Proximus tieħu biss miżuri raġonevoli, inklużi miżuri tekniċi, biex tgħarraf lil fornituri ta' muturi ta' riċerka b'talba biex tithassar data.

76. Sabiex jiġi evalwat kemm ikunu raġonevoli l-miżuri meħuda, l-Artikolu 17(2) tar-RĠPD jipprovdi li għandu jittiehed qies tat-teknoloġija eżistenti u l-ispiza għall-implimentazzjoni, xogħol li primarjament huwa tal-awtorità kompetenti għal affarijiet bħal dawn, bla ħsara għal stħarriġ ġudizzjarju. Fil-punt 10 ta' dawn il-konklużjonijiet ġie osservat li Proximus kienet qalet lil-lanjant li hija kienet ser tgħarraf lil Google bit-talba tiegħu għal thassir. Fl-osservazzjonijiet tagħha lill-Qorti tal-Gustizzja l-APD indikat li, mit-tieni kwart tal-2020 'il quddiem, fil-Belġju kien hemm għadd limitat ta' fornituri ta' muturi ta' riċerka, bl-ewwel wieħed ikun Google, li kellu sehem mis-suq ta' bejn 90% (għal tiftix minn desktop) u 99% (għal tiftix bi smartphone u tablet)¹⁶. Abbażi ta' dan biss, ma jidhirx li huwa ġġustifikat li wieħed jikkonkludi li jkun irraġonevoli li Proximus tkun obbligata tgħarraf lil fornituri ta' muturi ta' riċerka b'tali talbiet għal thassir li jaslulha.

77. Fi kwalunkwe każ, m'iniex persważ li l-eżami, dwar jekk il-passi li Proximus għandha tieħu biex tgħarraf fornitur partikolari ta' muturi ta' riċerka humiex "raġonevoli" skont it-tifsira tal-Artikolu 17(2) RĠPD, għandhiex tqis jekk "kienx 100% ċert" li l-fornitur inkwistjoni ta' muturi ta' riċerka kien kiseb id-data li għandha tithassar mingħand Proximus. Lanqas ma jimpresjonani l-argument li jkun irraġonevoli li Proximus tkun obbligata tieħu kwalunkwe pass biex tkun konformi mal-Artikolu 17(2) tar-RĠPD peress li ma jkunx "100% ċert" li fornituri ta' muturi ta' riċerka jkunu kisbu d-dettalji ta' kuntatt tal-lanjant mingħand Proximus.

¹⁴ Jew tkun irrettifikata, skont Proximus.

¹⁵ Ara wkoll il-premessa 66 tar-RĠPD, li tikkonferma li dawn id-dispożizzjonijiet għandhom l-għan li jsaħħu d-dritt li wieħed jintesa fl-ambjent online. Din il-konklużjoni hija msahha bis-sentenza tal-24 ta' Settembru 2019, *GC et* (Tneħħija ta' referenza ta' data sensitiva) (C-136/17, EU:C:2019:773, punti 34 u 35).

¹⁶ Għal iktar informazzjoni ara: <https://www.pure-im.nl/blog/marktaandeelen-zoekmachines-q2-2020/>.

78. Jekk kontrolluri jithallew jevadu r-responsabbiltà għall-ipproċessar ta' data personali minhabba li d-data inkwistjoni ma kinitx inkisbet minghandhom, dan ihalli bla effett kwalunkwe obbligu f'dak ir-rigward f'hafna ċirkustanzi fejn data jkollha rabta ma' jew tkun ikkopjata mill-internet. Tali pożizzjoni tista' wkoll tkun ta' incertiv pervers biex tinxtered data biex wiehed jevita li jkun sugġett għal dak l-obbligu. Barra minn dan, jekk wiehed jieħu l-argument ta' Proximus għall-konklużjoni loġika tiegħu, ebda fornitur ta' direttorji ma jkun responsabbli għall-konformità mal-Artikolu 17(2) tar-RĠPD billi jgħarraf lil fornituri ta' muturi ta' riċerka bit-talba tal-lanjant minhabba li daww il-fornituri kollha jkunu jistgħu jistrieħu fuq kwalunkwe incertezza dwar l-oriġini tad-data. Barra minn dan, peress li Telenet ma tippubblikax direttorji, il-fornituri ta' muturi ta' riċerka ma jistgħux ikunu kisbu d-data mill-operatur ta' telekomunikazzjonijiet. Dan ifisser li l-abbonat ikollu jsib fejn ikun jista' jikseb id-dettalji ta' kuntatt tiegħu u jibgħat talbiet għal tħassir lil kull entità li tippubblikahom. Tali pożizzjoni tkun evidentement inkonsistenti mal-Artikolu 7(3) tar-RĠPD, li jipprovdli li għandha tkun haġa hafifa tirtira daqs kemm tagħti kunsens.

79. Għaldaqstant nipproponi li l-Qorti tal-Ġustizzja tagħti risposta għar-raba' domanda fis-sens li l-Artikolu 17(2) tar-RĠPD ma jipprekludix awtorità superviżorja nazzjonali milli tordna lil fornitur ta' direttorji jgħarraf lil fornituri ta' muturi ta' riċerka b'talbiet għal tħassir li jkunu waslulha.

VI. Konklużjoni

80. Għaldaqstant nipproponi li l-Qorti tal-Ġustizzja tagħti r-risposti li ġejjin għad-domandi magħmula għal deċiżjoni preliminari mill-Hof van beroep te Brussel (il-Qorti tal-Appell, Brussel (il-Belġju)):

- (1) Skont l-Artikolu 12(2) tad-Direttiva 2002/58/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-12 ta' Lulju 2002 dwar l-ipproċessar tad-data personali u l-protezzjoni tal-privatezza fis-settur tal-komunikazzjoni elettronika (Direttiva dwar il-privatezza u l-komunikazzjoni elettronika), moqri flimkien mal-Artikolu 2(f) tagħha u mal-Artikolu 95 tar-Regolament (UE) 2016/679 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-27 ta' April 2016 dwar il-protezzjoni tal-persuni fiżiċi fir-rigward tal-ipproċessar ta' *data* personali u dwar il-moviment liberu ta' tali *data*, u li jhassar id-Direttiva 95/46/KE (Regolament Ġenerali dwar il-Protezzjoni tad-Data), huwa meħtieġ il-kunsens ta' abbonat, skont id-definizzjoni ta' "kunsens" fl-Artikolu 4(11) tar-Regolament Ġenerali dwar il-Protezzjoni tad-Data, biex id-dettalji ta' kuntatt tiegħu jiddaħħlu f'direttorji ppubblikati minn operatur ta' telekomunikazzjonijiet u/jew minn fornituri ta' direttorji oħra.
- (2) Talba ta' abbonat biex id-data tiegħu titneħħa minn direttorji tikkostitwixxi eżerċizzju tad-"dritt għal tħassir" stabbilit bl-Artikolu 17 tar-Regolament Ġenerali dwar il-Protezzjoni tad-Data.
- (3) Skont l-Artikoli 5(2) u 24 tar-Regolament Ġenerali dwar il-Protezzjoni tad-Data, awtorità superviżorja nazzjonali tista' tikkonkludi li l-kontrollur għandu jieħu miżuri tekniċi u organizzattivi xierqa biex jgħarraf lil kontrolluri terzi, jiġifieri lill-operatur ta' telekomunikazzjonijiet u lil fornituri oħra ta' direttorji li tkun waslitilhom data minghand l-ewwel kontrollur, bl-irtirar tal-kunsens tas-sugġett tad-data skont l-Artikolu 6 tar-Regolament Ġenerali dwar il-Protezzjoni tad-Data, moqri flimkien mal-Artikolu 7 ta' dan ir-regolament.

- (4) L-Artikolu 17(2) tar-Regolament Ġenerali dwar il-Protezzjoni tad-Data ma jipprekludix awtorità superviżorja nazzjonali milli tordna lil fornitur ta' direttorji jgħarraf lil fornituri ta' muturi ta' ricerka b'talbiet għal tħassir li jkunu waslulha.